

ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ

Кафедра фінансового контролю та аудиту

Міждисциплінарна курсова робота

на тему: «Система державного фінансового контролю в Україні та шляхи підвищення його ефективності»

Студенки 1 курсу групи ОАДФК_{зм}-11

Галузь знань – 07 Управління та адміністрування

Спеціальність – 071 Облік і оподаткування

Освітньо-професійна програма –

«Аудит та державний фінансовий контроль»

Лисиченко В. О.

Керівник

викл. Глух Н. В.

Національна шкала

Кількість балів

Оцінка: ECTS

Зміст

Вступ	3
1. Економічна сутність та зміст поняття державного фінансового контролю.	5
2. Нормативно-правове регулювання державного фінансового контролю в Україні.....	11
3. Суб'єкти державного фінансового контролю та їх обов'язки	16
4. Види, методи та форми здійснення державного фінансового контролю.	22
5. Основні напрямки розвитку державного фінансового контролю в Україні	29
Висновки	35
Список використаної літератури	37

Вступ

Актуальність теми. Війна з країною агресором, надходження гуманітарної допомоги від країн партнерів, Covid-19, розвиток тіньової економіки та велика кількість інших аспектів говорять про потребу в розвитку державного фінансового контролю, який в свою чергу здатний контролювати всі видатки країни. Збільшення обсягів фінансових порушень спричинено слабкістю теоретико-методологічної бази, що не дає можливості ефективно та оперативно впливати на контрольні процеси, які відбуваються в нашій державі. Підвищення системи контролю за державними фінансами сприятиме відновленню зростання економіки країни. Саме тому необхідно розглянути систему функціонування державного фінансового контролю та визначити пріоритетні напрямки розвитку контролю за ефективністю використання державних коштів.

Значна кількість науковців розглядали у своїх працях, як теоретичні, так і практичні аспекти здійснення заходів державного фінансового контролю, серед них: Л. Дікань, Є. Дейнеко, І. Шевченко, Д. Калінкін, М. Латинін, В. Соколов, Л. Гуцаленко, В. Дерій, М. Коцупатрій, М. Гупаловська, С. Коваль, В. Русін, В. Базелевич, Ф. Бутинець, М. Крупка, І. Дрозд, Ю. Мандриченко, І. Волянський, Л. Ганущак, Т. Косова, І. Микитюк, С. Федоров, А. Хомутенко, Б. Шулюк, Б. Усач та інші.

Метою дослідження даної теми є розгляд системи державного фінансового контролю та методи підвищення його ефективності.

Основними завданнями даного дослідження є:

- узагальнити сутність державного фінансового контролю;
- розглянути нормативно-правові акти, які регулюють здійснення державного фінансового контролю в Україні;
- дослідити діяльність суб'єктів державного фінансового контролю;

- систематизувати види, методи та форми державного фінансового контролю;
- визначити напрями розвитку державного фінансового контролю в Україні.

Об'єктом дослідження є система здійснення державного фінансового контролю.

Предметом дослідження є нормативно-правове забезпечення системи здійснення державного фінансового контролю.

Методи дослідження. Для виконання поставлених завдань використовувались загальні та спеціальні методи, серед них статистичний та математичний аналіз, узагальнення, синтез, порівняльно-правовий метод, групування та інші.

1. Економічна сутність та зміст поняття державного фінансового контролю.

У процесі нормальної життєдіяльності країни виникає необхідність у контролі за державними видатками та можливістю оцінки їх ефективності, тому слід детально розглянути поняття «державний фінансовий контроль» (далі -ДФК). А це неможливо без розуміння сутності контролю. В академічному тлумачному словникові зазначено, що контроль, являє собою перевірку, нагляд або ж облік за когось, чогось.

Зокрема, Пушкар М. С. говорить, що «контроль – це заключний етап управлінської діяльності, що дозволяє співставити досягнені результати із запланованими». Професор Бутинець Ф. Ф. визначив «контроль, як систематичне спостереження і перевірка процесу функціонування відповідного об'єкта з метою встановлення його відхилень від заданих параметрів». Із слів Б.Ф. Усача «контроль - повернення до раніше розглянутого питання».

Поняття “контроль” можна трактувати як:

- спостереження або нагляд;
- протистояння загальним твердженням;
- аналіз та вимірювання виконання планів[1,с.26].

Проте якщо окреслити загальне поняття, розуміємо, що контроль є системою, яка за допомогою різних методів допомагає перевіряти та спостерігати за певним процесом та коригувати подальші дії.

Визначення стану об'єкта, порівняння з плановими показниками, оцінювання відхилень та формування причин відхилень вибудовує контроль, як функцію управління, метою якої є за допомогою виконання завдань, які повинні бути здійсненні управлінською ланкою господарюючого суб'єкта, забезпечити результативність діяльності.

Взаємодія та керування виробничими силами та людськими ресурсами, зумовлює виникнення сукупності економічних відносин, які утворюють економічний контроль, що має на меті регулювання розбудови національної політики. Економічний контроль формує фактичну інформацію про ресурси для

управлінських органів держави. Еволюція поглядів вчених зумовлює поділ на види контролю. Відповідно до економічної ознаки контроль можна поділити на фінансовий, господарський та загально-економічний (рис. 1.1).

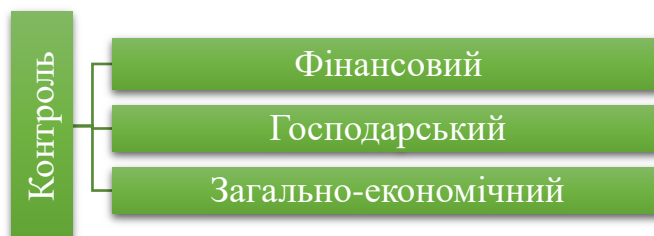

Рис.1.1. Економічні види контролю.

Господарський контроль – це спостереження та перевірка законності та результативності господарської діяльності суб'єкта господарювання, метою якого, є визначення відповідності ведення та правомірності господарської діяльності, яка відбувається на основі трьох процесів[1, с.56] (рис. 1.2).

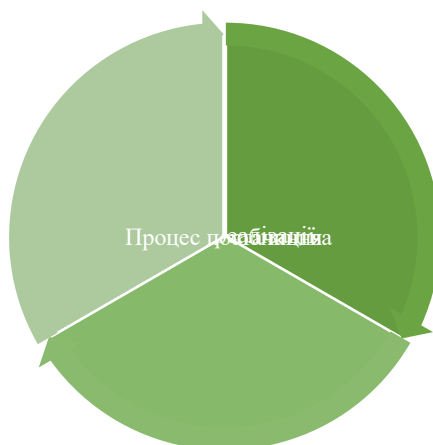

Рис.1.2. Зміст господарського контролю.

Процес постачання трансформує кошти в предмети праці, які формують виробничі запаси. Об'єктами контролю постають затрати на придбання запасів та розрахунки з контрагентами.

У процесі виробництва утворюється готовий продукт, за допомогою устаткування, інструментів, сировини та праці. Об'єктами контролю є витрати в натуральних показниках на виготовлення продукції, наявність та її рух.

Заключною стадією перевірки є процес реалізації в результаті, якого виникають розрахункові відносини з покупцями. Витрати пов'язані з

реалізацією та відвантаженням готових продуктів господарської діяльності виступають об'єктами даного виду контролю.

Виконання програм соціального та економічного розвитку країни, ціноутворення, використання ресурсів країни, формують на макроекономічному рівні потребу в *загальноекономічному контролі*. Суб'єктами постають Антимонопольний комітет, Держпродспоживслужба та інші.

Вагомим елементом управління фінансами є **фінансовий контроль**, який перевіряє процеси створення, розподілу, використання фондів фінансових ресурсів, та виникає з метою контролю над відхиленнями від планових показників. Суть фінансового контролю в контролі за фінансово-господарською діяльністю об'єкта контролю, що акумулює та витрачає кошти публічних цілях або ж використовує публічне майно чи інші фінансові ресурси[6,с.102].

Формування поняття ДФК походить від фінансів до системи ДФК, яку зображено на рис. 1.3.

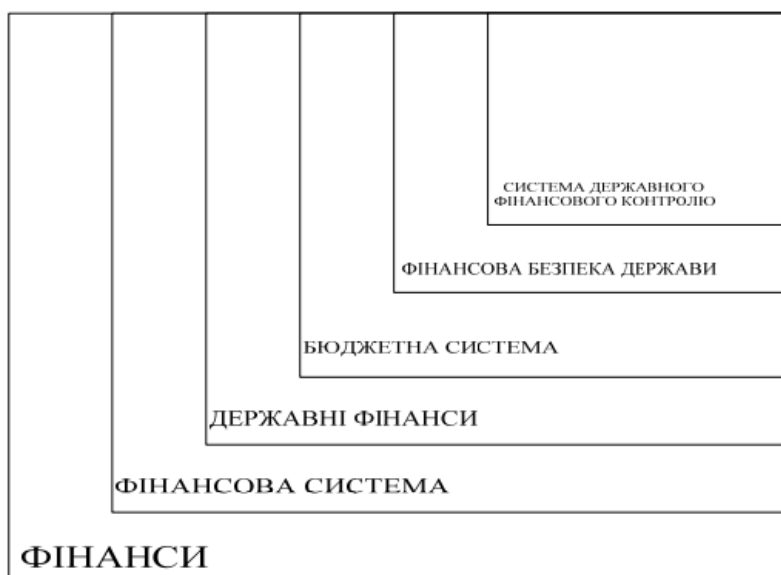

Рис.1.3 Логічна побудова системи державного фінансового контролю.

Умови, які формують функціонування суб'єктів господарювання вимагають постійної та повної перевірки показників, що зумовлює необхідність виникнення ДФК, оскільки фінансовий контроль, як вид діяльності самостійно не існує, говорити про його розвиток можна лише коли, він має ознаки

виконавця. Кожен суб'єкт фінансового контролю трансформує його для власних потреб.

ДФК – це синтез видів управління фінансами, що здійснюються відповідними суб'єктами ДФК з метою досягнення визначених державою цілей та ключових вигод та робить вагомий внесок для функціонування державного управління. Зміцнення фінансового положення країни, контролю за нормативними показниками фінансового і економічного зростання, досягнення планових результатів становлять формування мети основного функціонування та виникнення ДФК[3].

Трактування поняття ДФК вітчизняними вченими відображено в табл.1.1.

Таблиця 1.1

Тлумачення поняття ДФК

Автори 1	Визначення «ДФК» 2
Л.В. Гуцаленко	«це різновид фінансового контролю, що здійснюється відповідними органами державного фінансового контролю, полягає у встановленні фактичного стану справ щодо дотримання вимог чинного законодавства на підконтрольному суб'єкті» [12, с. 6]
Є. В. Калюга	«ґрунтується на використанні контрольної функції фінансів і виступає одним із проявів її важливого значення в розширеному відтворенні» [13, с. 34]
І. Б. Стефанюк	«є інструментом забезпечення дотримання правил ведення бухгалтерського обліку й фінансової звітності, соціальних гарантій та своєчасної виплати заробітної плати, стандартів ціноутворення і встановлення тарифів, платіжної дисципліни, запобігання фіктивним фінансовим операціям і фактам відмивання брудних грошей, попередження та усунення фактів незаконного, нецільового й неефективного використання бюджетних коштів, що передані суб'єктам господарювання, фінансових ресурсів, які ці суб'єкти додатково отримують за пільгами з оподаткування, а також забезпечення дотримання порядку й процедур державних і комунальних закупівель, виявлення нецільового й неефективного використання майна державної та комунальної власності, нецільового використання кредитів і позик, отриманих під гарантії уряду» [14, с. 76]
Л.В. Дікань	«системою безупинних контрольних дій за функціонуванням об'єктів управління органами державного фінансового контролю з метою формування інформаційних засад прийняття управлінських рішень або їх коригування для досягнення поставлених цілей найбільш ефективним способом» [15, с. 13].
Германчук П.К., Стефанюк І.Б., Рубан Н.І., Александров В.Т., Назарчук О.І.	«комплекс цілеспрямованих заходів органів, їхніх підрозділів чи службових осіб, які здійснюють ДФК у межах повноважень, встановлених законодавством України, з метою упередження, виявлення та припинення фінансових правопорушень на підконтрольному об'єкті щодо його фінансово-господарської діяльності, а також забезпечення законності, фінансової дисципліни та ефективності формування і витрачання коштів, у тому числі бюджетних, та інших активів у процесі володіння, розпорядження, використання і відчуження державного майна, відшкодування збитків та встановлення міри відповідальності у разі порушення фінансового, у тому числі бюджетного, законодавства» [16,с.34]

На рис. 1.4. зображено функції ДФК.

Рис.1.4 Функції ДФК[7].

Політикозабезпечувальна функція полягає у тому, що ДФК сприяє успішній реалізації фінансової політики держави, регіонів, галузей та суб'єктів господарювання, бюджетуванню домогосподарств.

Інформаційно-аналітична функція дозволяє виявляти вплив певних чинників й їхньої сукупності на фінансову систему держави, реалізацію цільових бюджетних програм, перебіг бюджетного процесу, функціонування різних сегментів фінансового ринку та запобігати фінансовим ризикам, визначати ефективність використання і формування фінансових ресурсів держави, регіонів, галузей, суб'єктів господарювання й домогосподарств, а також державної власності.

Антикорупційна функція допомагає реалізувати профілактичні заходи і виявляти випадки порушення чинного законодавства та є перепорою для поширення хабарництва, сприяє підвищенню рівня інформованості суспільства стосовно заходів протидії корупції.

Методична функція полягає в розробленні методичного забезпечення, яке має статус та силу нормативно-правового акту, для усієї системи ДФК та стосується усіх її елементів: суб'єктів та об'єктів контролю.

Наглядова функція полягає в тому, що дозволяє реалізувати повноваження суб'єкта ДФК як представника вищого виду контролю. Механізм реалізації цієї функції полягатиме в тому, що суб'єкт, контролю, який належить

до такого виду державного фінансового контролю, як вищий, здійснюватиме тільки контроль за якістю і повнотою здійснення контрольних заходів підпорядкованими (підконтрольними) суб'єктами ДФК.

Профілактична функція ДФК полягає у виявленні порушень законодавства й сприянні ліквідації явищ, що породжують безгосподарність з боку підприємств та випадки недотримання ними чинних нормативних документів.

Інформаційна функція базується на тому, що одержана у процесі проведення контролю інформація являється підставою для ухвалення адекватних рішень та проведення коригуючих дій, в результаті чого забезпечується нормальне функціонування об'єкта, який перевіряється.

Мобілізуюча функція полягає в тому, що в процесі здійснення контролю знаходять не тільки недоліки, але й позитивні явища у діяльності суб'єктів господарювання.

Виходячи з вищезазначеного, можемо зробити висновок про те, що ДФК починає своє формування за такою послідовністю «фінанси – фінансова система – державні фінанси – бюджетна система – фінансова безпека держави – державний фінансовий контроль» та генерує систему, яка регулює використання державних коштів та результативність їх використання.

2. Нормативно-правове регулювання державного фінансового контролю в Україні.

В реаліях сьогодення, система ДФК в Україні має певні недоліки. Одним із яких є відсутність належної нормативно-правової бази регулювання процесів здійснення ДФК, тобто єдиного законодавчого акту в якому було б визначено:

- економічну сутність, мету, завдання та функції ДФК;
- предмет та об'єкт ДФК;
- принципи та вимоги до проведення ДФК;
- види, методи та форми проведення ДФК
- суб'єкти ДФК, їх функції, завдання, розмежування повноважень;
- порядок взаємодії суб'єктів між собою та правоохоронними органами.

Через відсутність такого нормативного акту для регулювання системи здійснення ДФК використовується чинна законодавча база. Наявні нормативно-правові акти можемо відобразити в ієрархічній системі законодавства (рис.2.1).

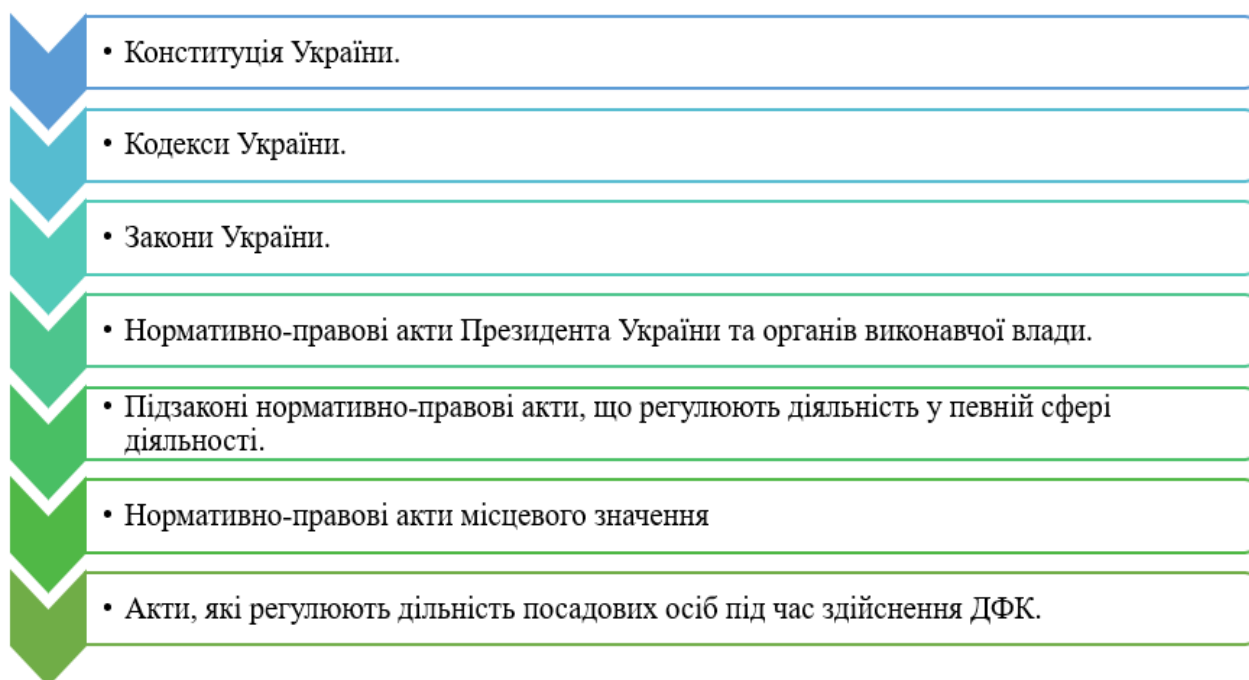

Рис.2.1. Система законодавчого регулювання ДФК в Україні[3, с.125].

Пріоритетним серед усіх нормативно-правових актів, які прописують систему ДФК є Конституція України, яка містить норми прямої дії, серед яких:

- ✓ контрольні функції Президента України;
- ✓ повноваження у сфері ДФК Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України;
- ✓ правове становище Рахункової палати та Ради Національного банку України та інші.

Також, ДФК регулюється кодифікованими актами, до яких них належать Бюджетний Кодекс України, Митний кодекс України, Податковий кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кримінальний кодекс України та інші[4.с.46].

Бюджетний кодекс України визначає повноваження органів ДФК за дотриманням бюджетного законодавства: Казначейства України, Верховної Ради України та її Комітету, Рахункової палати України, Міністерства фінансів України та місцевих фінансових органів, органів ДФК з контролю за дотриманням бюджетного законодавства – ДФСУ, місцевих державних адміністрацій й виконавчих органів місцевих рад [2].

Податковий кодекс України формує відносини, які виникають в сфері справляння податків та зборів, тобто визначає компетенцію контролюючих органів, обов'язки і повноваження їх посадових осіб в процесі адміністрування податків та відповідальність за недотримання податкового законодавства. Згідно положень Податкового кодексу України, контролюючим органом являється центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну митну, державну податкову політику, державну політику із адміністрування єдиного внеску, державну політику в сфері боротьби із правопорушеннями в ході застосування митного та податкового законодавства, законодавства із питань сплати єдиного внеску й іншого законодавства[15].

Митний кодекс України регламентує обов'язки та права органів зборів та доходів у процесі проведення оцінки відповідності суб'єкта господарювання критеріям авторизованого економічного оператора (АЕО) й моніторингу; відповідальність органів зборів та доходів стосовно неналежного порядку надання інформації; обов'язки і права посадових осіб органів зборів та доходів

на період документальних виїзних перевірок; види діяльності, спостереження за впровадженням, що здійснюється органами доходів та зборів; призначення та основні завдання органів доходів та зборів тощо. Стосовно розмежування функціональних обов'язків та повноважень контролюючих органів доходів та зборів, саме вони регулюються чинним законодавством України.

Відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення, відповідні органи ДФК аналізують справи, пов'язані з порушенням законодавства із фінансових питань та містить адміністративні правопорушення в галузі фінансів, серед яких, наприклад: недотримання правил здійснення валютних операцій; порушення порядку податкового обліку, надання аудиторських послуг; неподання чи несвоєчасне подання платіжних інструкцій для перерахування зборів та податків належних до сплати; недотримання порядку утримання і перерахування ПДФО та подання відомостей про сплачені доходи; не розкриття інформації стосовно діяльності емітента; діяльність без ліцензії на фондовому ринку; недотримання порядку розкриття інформації; недотримання умов видачі векселів; порушення порядку виконання операцій із електронними грошима; порушення порядку здійснення готівкових розрахунків й розрахунків із використанням електронних платіжних засобів до товарів (послуг); порушення бюджетного законодавства; порушення порядку оприлюднення консолідованої фінансової звітності або фінансової звітності та інші.

Спеціальним нормативно-правовим актом, який визначає правові та організаційні засади здійснення ДФК в Україні є Закон України від 26.01.1993 р. «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні». Центральний орган виконавчої влади, уповноважений Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у сфері ДФК забезпечує здійснення відповідного контролю. Так у ст. 2 вищевказаного Закону визначено головні завдання органу ДФК[21].

Варто зазначити, що деякі закони України регулюють правовий статус різних соціальних органів ДФК (рис.2.2).

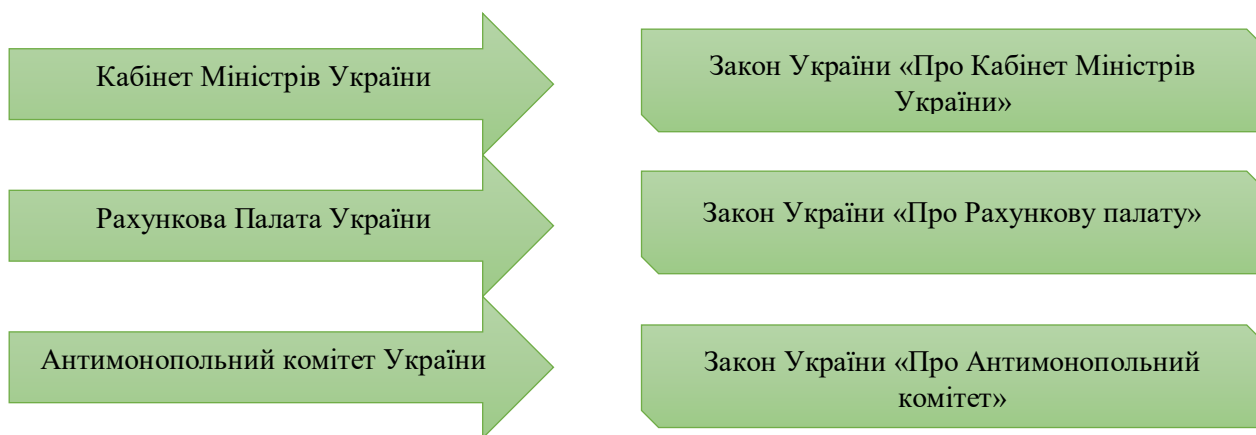

Рис.2.2 Законодавче регулювання діяльності соціальних органів ДФК.

Водночас, підґрунтям діяльності органів ДФК є нормативно-правові акти прийняті Президентом України та органами виконавчої влади, що займають чергову четверту позицію в фінансовому законодавстві України. Перелік даних положень зображено на рис. 2.3.

Рис.2.3. Нормативно правові акти, що регулюють діяльність органів ДФК[23].

П'ятий рівень із питань організації й здійснення ДФК представляють підзаконні нормативно-правові акти, згідно яких здійснюється контрольна діяльність в певній сфері діяльності органу ДФК. Вони, зазвичай, мають організаційно-розпорядчий характер та видаються компетентними органами виконавчої влади із метою виконання актів вищої юридичної сили. Як правило, до таких нормативно-правових актів відносяться регламенти, рекомендації,

приписи, інструкції, накази й порядки, що затверджуються рішеннями керівників належних органів ДФК задля вирішення внутрішніх питань й поширюються на працівників, які там працюють.

До шостого - місцевого (локального) рівня фінансового законодавства, належать нормативно-правові акти, що видаються представницькими й виконавчими органами місцевих державних адміністрацій, які здійснюють функції ДФК на відповідній території. До даної категорії відносять прогнози місцевих бюджетів, рішення про місцеві бюджети, програми, доручення, постанови тощо, затверджені місцевими радами.

Сьомий (суб'єктний) рівень нормативно-правового забезпечення ДФК представлено актами індивідуальної дії (офіційний письмовий документ у межах своєї компетенції), що регулюють функціонування посадових осіб в процесі здійснення ДФК.

Враховуючи вищенаведене, вважаємо, що для удосконалення ДФК, підвищення його ефективності слід розробити єдину концепцію організації ДФК, в якій було б закріплено принципи, форми і методи контрольної діяльності і перелік суб'єктів ДФК, їхні функції, завдання, розмежування повноважень і відповідальності між ними.

3. Суб'єкти державного фінансового контролю та їх обов'язки

ДФК є важливою частиною фінансової політики будь-якої країни. У зв'язку з євроінтеграційним курсом України та розвитком національної економіки особлива увага спрямовується на реалізацію ДФК.

Однією з важливих складових ДФК є суб'єкти, які здійснюють контроль за використанням бюджетних коштів та іншими видами фінансових ресурсів. Від їх роботи залежить ефективність використання державних фінансових ресурсів та запобігання корупції. Тому важливо дослідити поняття та сутність ДФК в Україні, а також проаналізувати обов'язки та роль суб'єктів ДФК. Система ДФК в Україні складається з різних суб'єктів, які здійснюють контроль за використанням державних фінансових ресурсів[21,с.207]. Вони мають певні обов'язки та повноваження, які регулюються законодавством. Обов'язки суб'єктів ДФК полягають у забезпеченні ефективного контролю щодо використання бюджетних коштів та інших видів фінансових ресурсів держави. До них належать:

- перевірка належного формування та виконання державного бюджету та інших державних фондів;
- нагляд за виконанням бюджетних проєктів та програм;
- нагляд за дотриманням законодавства з питань податків, фінансів, мита та інших платежів до казначейства;
- нагляд за виконанням законодавства із питань запобігання й протидії корупції;
- моніторинг за станом використання державних фінансових ресурсів;
- розроблення рекомендацій стосовно удосконалення ДФК та фінансового управління.

Крім цього, суб'єкти ДФК мають право звертатися до відповідних органів державного управління з питань, що стосуються їх компетентності задля отримання необхідної інформації, документів та матеріалів.

Залежно від виконуваних завдань, суб'єкти ДФК можна поділити на чотири категорії (рис.3.1)

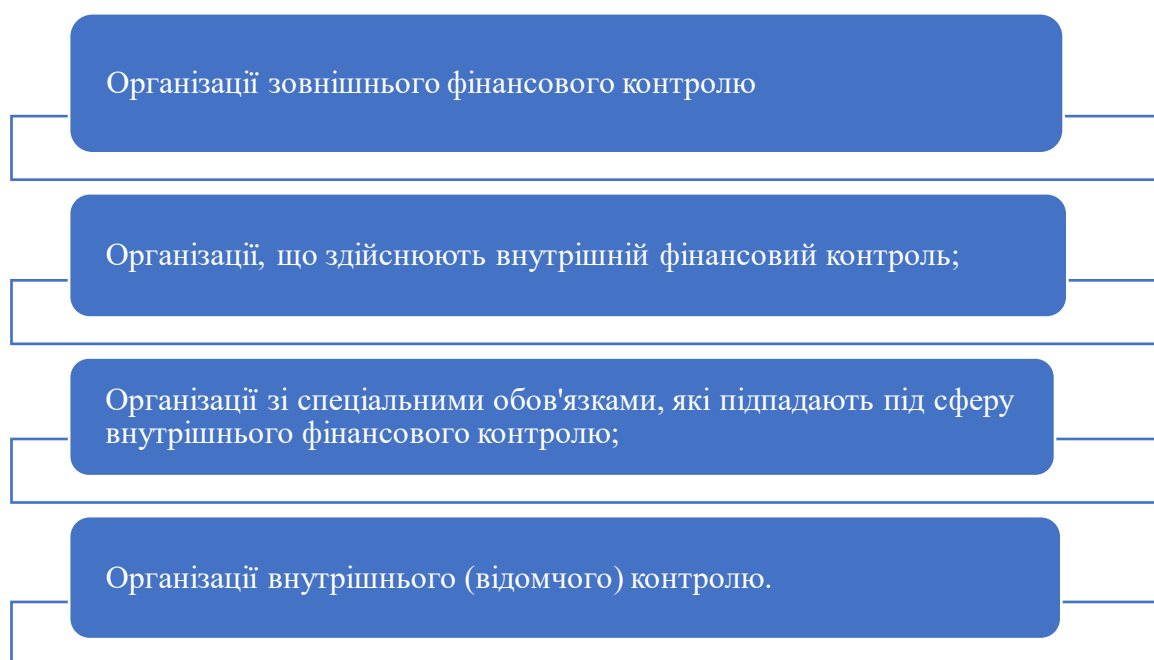

Рис.3.1 Види ДФК в залежності від завдань, які вони виконують[7].

До суб'єктів, що проводять зовнішній фінансовий контроль, відносяться Президент України, Кабінет Міністрів України, Верховна Рада України, Рахункова палата.

До суб'єктів, що відповідають за внутрішній фінансовий контроль, відносяться Державна аудиторська служба України, місцеві адміністрації та виконавчі органи відповідних рад.

До суб'єктів, що здійснюють спеціалізовані функції в межах внутрішнього фінансового контролю, відносяться Державна митна служба України, Міністерство фінансів України, Державне казначейська служба України, Державна податкова служба України.

Суб'єктами ДФК, який відноситься до відомчого контролю, є контрольні служби, які є самостійними структурними підрозділами (управліннями, штабами, управліннями, відділами, відділеннями, секторами, групами) у складі центральних органів виконавчої влади. Ці структурні служби функціонально та організаційно незалежні від керівників та підрозділів об'єктів управління.

Кабінет Міністрів України є найвищим органом виконавчої влади, котрий спрямовує і курує роботу міністерств та решти органів виконавчої влади. Він здійснює контроль за всіма гілками виконавчої влади, а також за державними фінансами в ході прямої практичної реалізації фінансової і податкової політики України, політики у галузі оплати праці та ціноутворення, складання та виконання Державного бюджету України, зокрема і звіту про його виконання, здійснення загальнонаціональних економічних програм, створення і супровід діяльності різних фондів (державного резервного фонду фінансових та матеріально-технічних ресурсів, та резервного фонду Державного бюджету України) тощо. У безпосередніх питаннях фінансової діяльності Уряд України відповідальний перед Парламентом України у межах, передбачених Конституцією України.

Міністерство фінансів України (Мінфін, МФУ) - це основний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується з Кабінетом Міністрів України. Він забезпечує формування і реалізацію державної фінансової, а також бюджетної політики та дотримання бюджетного законодавства, національного внутрішнього фінансового контролю, казначейського обслуговування державних коштів, протидії та запобігання легалізації (відмиванню) доходів, отриманих неправовим шляхом, або фінансуванню тероризму, забезпечує утворенню національної політики у сфері організації та контролю по виготовленню цінних паперів, документів суворої звітності і забезпечує утворення та реалізацію окремої єдиної державної податкової, митної політики та інших.

Рахункова палата України (РПУ) є органом зовнішнього ДФК, створюється Верховною Радою України, підпорядковується і звітується їй. Від імені Верховної Ради України - РПУ здійснює зовнішній фінансовий контроль (аудит), а також національний внутрішній фінансовий контроль. Крім цього здійснює внутрішній контроль та внутрішній аудит, котрий забезпечується відповідно розпорядниками державних коштів та підрозділом внутрішнього аудиту в державній установі.

Повноваження, організація та порядок діяльності РПУ регулюються Законом України від 02.07.2015 р. «Про Рахункову палату». РП виконує значну кількість важливих завдань:

- організовує та здійснює контроль за своєчасним виконанням видатків;
- контролює формування та погашення внутрішнього та зовнішнього боргу, визначає ефективність та доцільність витрачання державних коштів
- контролює фінансування народногосподарських програм, науково-технічний, соціальний і національно-культурний розвиток;
- контролює дотримання законності надання кредитів та економічної допомоги іноземним державам та міжнародним організаціям;
- контролює законність та своєчасність руху коштів державного бюджету та коштів позабюджетних фондів в установах НБУ та уповноважених банках;
- аналізує виявлення невідповідностей у показниках державного бюджету України та розробка пропозицій щодо їх усунення та вдосконалення бюджету.
- регулярно інформує Верховну Раду та її комітети про виконання державного бюджету України та стан погашення внутрішнього та зовнішнього боргу України, про результати здійснення інших контрольних функцій

Основним суб'єктом державного фінансового контролю, який здійснює внутрішній фінансовий контроль є Державна аудиторська служба України (ДАСУ), яка складається з п'яти міжрегіональних територіальних органів на базі 27 територіальних державних фінансових інспекцій. Діяльність ДАСУ визначена «Положенням про Державну аудиторську службу України», затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України 03.02.2016 р. [17]. Відповідно до виділених завдань, ДАСУ здійснює ДФК за цільовим, законним,

ефективним використанням та збереженням державних фінансових активів, необоротних та інших ресурсів; досягненням економії державних коштів і результативності в діяльності розпорядників бюджетних коштів; слідуванню законодавства на всіх стадіях бюджетного процесу стосовно державного і місцевих бюджетів; дотриманням порядку щодо державні закупівлі; веденням бух. обліку, і також складанням фінансової і бюджетної звітності, паспортів державних програм та звітів про їх виконання і використання, кошторисів та інших документів, що використовуються у процесі виконання бюджету; станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту у розпорядників державних коштів, станом внутрішнього контролю в інших підконтрольних структурах; усуненням виявлених недоліків і порушень; ефективним та законним використанням публічних коштів та інших активів для використання (впровадження) інформаційних технологій (систем, процесів, ресурсів).

Державна казначейська служба України (ДКСУ) є органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і контролюється Кабінетом Міністрів України через Міністерство фінансів України. Діяльність ДКСУ регламентується «Положенням про Державну казначейську службу України», затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України 15.04.2015 р. [18]. Контроль за веденням бухгалтерського обліку доходів і видатків державного та місцевих бюджетів, складання та подання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами державних коштів здійснює ДКСУ у межах своїх прав та обов'язків, встановлених законодавством.

Державна податкова служба України (ДПСУ) є центральним органом виконавчої влади, діяльність котрого спрямовується і узгоджується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України. ДПС згідно до покладених на неї завдань в межах повноважень та згідно «Положення про Державну податкову службу України» здійснює контроль «за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків, зборів, платежів та ін.» [19].

Органи місцевого самоврядування є суб'єктамиДФК на регіональному рівні, правовий статус яких закріплює Закон України від 21.05.1997 р. «Про

місцеве самоврядування в Україні», спеціалізовані структурні підрозділи галузевих міністерств, фінансові та бухгалтерські служби підприємств, організацій комунальної власності, установ, повноваженнями стосовно об'єктів ДФК. На місцевому рівні основними повноваженнями наділені владні інституції різних рівнів, котрі мають створювати передумови для забезпечення ефективного моніторингу у сфері регіональних фінансів.

Проаналізувавши вітчизняну інституційну систему ДФК можна зробити висновок про її відносну сформованість, проте недостатню ефективність, оскільки різні відомства ДФК мають однакові об'єкти владних повноважень та контролю. Тому можна стверджувати про необхідність єдиних норм, які чітко визначатимуть правовий статус та аспекти діяльності всіх відомств ДФК в Україні. Єдиний законодавчий акт має підвищити рівень контрольної діяльності загальних і спеціальних органів державної влади, узгодити параметри взаємодії між контролюючими органами та чітко визначити межі здійснення ними повноважень.

4. Види, методи та форми здійснення державного фінансового контролю.

ДФК включає широкий спектр методів і форм, спрямованих на забезпечення ефективного використання публічних фінансів, забезпечення дотримання фінансових правил та норм, а також виявлення і запобігання фінансовим злочинам і корупції.

Ефективність ДФК забезпечується належною організацією, своєчасністю та об'єктивністю його проведення, чіткою регламентацією. При цьому вагоме місце займає чітке визначення видів, форм і методів, які на сьогодні не достатньо врегульовані.

Вид контролю А. В. Хмельков трактує, як «угруповання суб'єктів контролю за ознаками компетенції стосовно об'єкта та предмета контролю» [21,с.71].

ДФК можна класифікувати в залежності від характеру взаємодії між суб'єктом і об'єктом контролю на зовнішній та внутрішній.

Внутрішній контроль являється системою заходів, що застосовуються усередині державного органу або організації задля забезпечення ефективного управління фінансовими ресурсами, виявлення та запобігання фінансовим злочинам та помилкам. Одним із прикладів є система контролю за використанням державних закупівель.

Урядова організація повинна мати систему внутрішнього контролю, яка забезпечує достовірність, точність та вчасність фінансової звітності. Прикладом таких заходів, які можуть бути частиною системи контролю є розподіл обов'язків, тобто слід розділити обов'язки між різними співробітниками, які займаються фінансовою звітністю. Наприклад, один співробітник може бути відповідальний за складання фінансових звітів, інший - за перевірку правильності та відповідності внутрішніх процедур.

Внутрішні правила та процедури трактують, що організація повинна мати чіткі правила та процедури для складання, перевірки та звірки фінансової

звітності. Це включає встановлення стандартів фінансової звітності, контроль за використанням облікових систем та процедур звірки даних.

Аудит та перевірка фінансової звітності, тобто внутрішні аудитори або спеціальні служби можуть проводити незалежні перевірки фінансової звітності з метою виявлення помилок, недоліків або ознак фінансових злочинів. Це дасть змогу забезпечити достовірність та надійність фінансової звітності.

Контроль за дотриманням внутрішніх процедур - необхідно мати механізми контролю за дотриманням встановлених внутрішніх процедур, що стосуються фінансової звітності. Це може включати перевірку наявності необхідних підтверджуючих документів, контроль за правильністю розрахунків та збереженням відповідної документації.

Ці заходи сприяють забезпеченню достовірності та надійності фінансової звітності урядової організації.

Зовнішній контроль, що здійснюється зовнішніми незалежними органами з метою перевірки виконання фінансових норм, забезпечення прозорості та відповідальності, а також виявлення корупції. Прикладом таких дій є перевірка зовнішніми аудиторами фінансової звітності та фінансової діяльності державних підприємств з метою забезпечення надійності та точності звітів , а також виявлення недоліків або злочинів.

Важливою складовоюДФК є методи, які використовуються для здійснення контрольних дій. Методи державного фінансового контролю включають різноманітні підходи і процедури, спрямовані на перевірку фінансової звітності, операцій та процесів державних організацій (рис. 4.1).

Рис.4.1. Методи державного фінансового контролю.

Аудит є процедурою, яка дозволяє оцінити фінансово-господарську діяльність, бухгалтерський облік, фінансову звітність і баланс з метою підтвердження точності показників, а також перевірки відповідності фінансово-господарської діяльності й бухгалтерського обліку чинним нормативно-правовим положенням[14, с.68].

В Україні існує кілька різних напрямків використання аудиту, включаючи:

- Фінансовий аудит - це перевірка фінансових звітів та балансу для підтвердження їх точності, достовірності і відповідності вимогам законодавства.
- Операційний аудит, цей напрямок аудиту спрямований на перевірку ефективності та результативності операційної діяльності організації, включаючи оцінку процесів управління, використання ресурсів й досягнення поставлених цілей.
- Фінансово-господарський аудит - це комплексна перевірка фінансових та господарських аспектів діяльності організації з метою забезпечення належного фінансового управління та виявлення можливих ризиків та недоліків.
- Аудит ефективності - оцінка результативності та досягнення цілей організації, включаючи вимірювання використання ресурсів, ефективність процесів та досягнення планованих результатів.

Ці напрямки аудиту використовуються для забезпечення високої якості фінансового контролю та забезпечення належного управління фінансовими ресурсами організації.

Ревізія - це процес, в ході якого здійснюється нагляд за фінансово-господарською діяльністю підприємства, установи або організації за певний період часу з метою перевірки відповідності законодавству у фінансових питаннях, правильності бухгалтерського обліку й достовірності фінансової звітності.

Ревізія є методом комплексного контролю всіх аспектів фінансово-господарської діяльності, включаючи законність проведених операцій, їх доцільність і ефективність. Ці перевірки можуть проводитися на основі однотипних операцій або з огляду на взаємозв'язок між різноманітністю суб'єктів контролю, і мають значний вплив на контрольний процес.

Основна мета ревізії полягає у виявленні господарських і фінансових порушень, зловживань, безгосподарності, розкрадання та марнотратства, встановлення умов і причин, що до них сприяли, відшкодування завданої шкоди та збитку, розробка заходів для усунення недоліків і порушень, а також притягнення до відповідальності (адміністративної або кримінальної) осіб, що допустили правопорушення.

Ревізію здійснює спеціально уповноважена ревізійна група після здійснення господарських операцій за певний період часу. Виявлені у результаті недоліки та порушення законодавства і нормативних актів, що організовують господарську діяльність, аргументуються системою доказів, з визначенням розміру збитків, нестач, втрат та конкретизацією винних осіб та встановленням матеріальної та правової відповідальності.

Інспектування - це проведення перевірки окремих аспектів або тематичних питань фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання. З метою покращення результативності ДФК контролю запропоновано класифікувати методи та форми контролю залежно від їх відповідності конкретному виду контролю.

Аудит, як метод, відповідає передбачуваній формі контролю і за видом - внутрішньому контролю (це обґрунтовано характеристикою контрольного заходу, де предметом контролю є діяльність, яка повинна відбутися; в такому разі внутрішній контроль виступає як запобіжний захід).

Інспектування, як метод контролю, має поточну форму контролю та за видом є зовнішнім контролем, оскільки контрольний захід проводиться щодо дій, що відбуваються у поточний момент часу.

Ревізія, як метод контролю, відповідає фінальній формі контролю, а за видом являється вищим рівнем контролю; це підтверджується характеристикою контрольного заходу, де предметом контролю є вже відбулися дії.

Фінансовий моніторинг - це процес систематичного спостереження, аналізу та оцінки фінансової діяльності, операцій та транзакцій з метою виявлення неправомірних або сумнівних дій, встановлення відповідності законодавству та нормативним вимогам, а також забезпечення дієвого функціонування фінансової системи [8, с.146].

Фінансовий моніторинг може проводитися як внутрішніми службами організації або підприємства, так і зовнішніми контролюючими органами, які мають відповідні повноваження. Основна мета фінансового моніторингу – це виявлення фінансових ризиків, запобігання легалізації доходів, фінансуванню шахрайства, тероризму та інших злочинів у сфері фінансів.

Для забезпечення ефективного фінансового моніторингу використовуються різноманітні інструменти і методи, такі як аналіз фінансової звітності, контроль та перевірка фінансових операцій, використання спеціалізованих програм та технологій для автоматизованого аналізу та виявлення аномалій, співпраця зі зовнішніми структурами та обмін інформацією.

Фінансовий моніторинг відіграє ключову роль у протидії злочинності, зміцненні стійкості фінансової системи та забезпеченні виконання фінансових норм і правил.

В рамкахДФК існують різні форми контролю, які використовуються для забезпечення ефективного нагляду за фінансовою діяльністю організацій і підприємств. Під формами фінансового контролю розуміються різні підходи до виявлення та виконання фінансового контролю, залежно від часових рамок його здійснення. Форми фінансового контролю включають попередній (превентивний), поточний і наступний (ретроспективний) контроль (табл.4.1). Розмежування цих форм визначається відповідністю контрольних дій до процесів формування і використання фінансових ресурсів. Проте ці форми взаємопов'язані і становлять безперервний процес контролю[4].

Таблиця 4. 1

ФормиДФК та їх трактування

Форма	Трактування
Попередній (превентивний)	Форма фінансового контролю, яка здійснюється перед здійсненням фінансових або господарських операцій з метою попередження можливих недоліків, порушень законодавства або неправильного використання фінансових ресурсів. Вона дозволяє виявити потенційні проблеми і вжити відповідні заходи для їх усунення перед тим, як вони стануть критичними. Попередній фінансовий контроль спрямований на забезпечення ефективного та раціонального використання фінансових ресурсів, дотримання встановлених правил і норм, а також запобігання фінансовим ризикам і втратам.
Поточний	Форма фінансового контролю, яка здійснюється протягом проведення фінансових або господарських операцій. Він має на меті перевірку і контроль за правильністю проведення операцій, точністю обліку, дотриманням встановлених процедур та виконанням фінансових політик і норм. Поточний фінансовий контроль дозволяє виявити можливі порушення або недоліки під час виконання операцій і негайно прийняти відповідні заходи для їх виправлення. Ця форма контролю є важливою для забезпечення точності і достовірності фінансової інформації, ефективного використання ресурсів і запобігання фінансовим ризикам у реальному часі.
Наступний (ретроспективний)	Виконується після завершення фінансових операцій у певні минулі періоди часу. Ця форма контролю передбачає аналіз облікових даних, звітності, планової та нормативної документації. Його основним завданням є перевірка фактичного стану справ, щоб виявити можливі недоліки, порушення або відхилення від установлених процедур і правил.

Попередній (превентивний), поточний і наступний (ретроспективний) фінансовий контроль взаємопов'язані і взаємодоповнюють один одного. Кожна

форма контролю має свої особливості і спрямована на забезпечення ефективності та надійності фінансової діяльності. Попередній контроль запобігає можливим проблемам заздалегідь, поточний контроль забезпечує нагляд і вчасну реакцію на поточні події, а наступний контроль дозволяє виявити та виправити недоліки після їх виникнення. Ці форми контролю разом створюють комплексний підхід до забезпечення ефективного фінансового управління та запобігання можливим ризикам.

5. Основні напрямки розвитку державного фінансового контролю в Україні

Соціально-економічне становище держави ускладнюється зростанням державного боргу, війною в Україні та тимчасовою окупацією Криму, Ці фактори встановлюють додаткові виклики перед системою ДФК, які потребують реагування, проте сьогодні відсутні сталі практики вирішення цих питань.

Для реалізації своїх повноважень й ефективного використання ресурсів, органи ДФК повинні вдосконалювати внутрішні процеси на центральному та територіальному (місцевому) рівнях.

У сучасному світі зростає роль вищих органів контролю, що зумовлює необхідність перегляду частково повноважень Рахункової палати (РПУ), а також поліпшення співпраці з іншими органами фінансового контролю. РПУ може зміцнити фінансово - бюджетну дисципліну в Україні за умови посилення відповідальності учасників бюджетного процесу за порушення законодавства та ухвалення неефективних управлінських рішень, буде стимульовано підвищення рівня їх особистої відповідальності. Це може сприяти досягненню більшої дисципліни, дотриманню правових норм та зменшенню небажаних наслідків непродуктивного управління.

Розвиток суспільства в Україні теж потребує належного реагування РПУ. Результати її роботи зобов'язані бути доступними й зрозумілими громадянам; бути джерелом професійної, достовірної та неупередженої інформації про використання фінансових ресурсів держави.

Проведений аналіз Стратегії розвитку РПУ дає можливість визначити основні її цілі:

- зміцнити роль РПУ як вищого органу аудиту в Україні;
- посилення організаційної спроможності та професійного потенціалу РПУ;
- визнання і довіра суспільства до діяльності РПУ;
- ефективне представництво РПУ у міжнародній аудиторській спільноті.

Для посилення ролі РПУ необхідно:

- розширити повноваження РПУ;
- імплементувати та застосовувати міжнародні стандарти у методологічному та практичному підході щодо проведення аудиту, результатом чого виступатиме підвищення якості та обґрунтованості аудиторських звітів, висновків, рішень й рекомендацій РПУ;
- вдосконалити механізми моніторингу їх реалізації й посилити відповідальність за невиконання або неприйнятну реалізацію цих заходів.

З метою покращення організаційної ефективності та розвитку професійних здібностей повинна забезпечити гнучку систему управління з побудовою РПУ всеохоплюючого внутрішнього контролю та аудиту; належну та незалежну системи підбору та професійного розвитку персоналу та інституцій, фінансову, матеріальну та інформаційно-технічну базу.

РПУ повинна змінити відносини з усіма зацікавленими сторонами, акцентуючи увагу на необхідності співпраці шляхом підвищення рівня довіри, обізнаності суспільства про її роль і функції.

У контексті зростаючої глобалізації міжнародних фінансово-економічних зв'язків та активного міжнародного співробітництва, Рахункова палата повинна здійснювати систематичну та різнопланову міжнародну діяльність. Це включає розвиток міжнародного співробітництва шляхом обміну досвідом, проведення навчань, удосконалення аудиторських практик та активну участь у професійному розвитку світової аудиторської спільноти.

Виконання основних цілей Стратегії розвитку РПУ принесуть певні переваги саме для суспільства та для самої держави загалом. Формування позитивного іміджу РПУ та розуміння її ролі суспільством, надання зрозумілої та корисної суспільству інформації, сприйняття її як компетентного та добросовісного захисника його інтересів, зможе забезпечити можливість впливу РПУ на публічний сектор, що підвищить довіру до державної влади.

Забезпечення дотримання високих професійних стандартів виконання функцій РП сприятиме посиленню її ролі та активної участі в міжнародних організаціях.

Державна аудиторська служба України (ДАСУ) є практично єдиним органом уряду, уповноваженим здійснювати контроль за виконанням місцевих бюджетів. Її функції включають проведення інспекцій та спеціалізованих аудитів з метою вирішення проблем у побудові системи внутрішнього контролю. Дані заходи спрямовані на розкриття незаконних та неефективних управлінських дій чиновників, виявлення ризикових операцій, що призвели до втрат ресурсів, пропущених можливостей здобуття доходів або непродуктивних витрат.

Основними цілями згідно Стратегії розвитку ДАСУ є:

1. Поліпшення ефективності державного управління, сприяючи підвищенню контролю урядовогоДФК, особливу увагу приділяється найбільш ризиковим сферам.

2. Зміцнення інституційної спроможності органів ДАСУ на центральному, регіональному та місцевому рівнях.

Для виконання стратегічних цілей ДАСУ необхідно здійснити низку заходів:

- посилитиДФК у найбільш ризикових сферах
- вдосконалити механізми визначення автоматичних індикаторів ризиків на основі даних, отриманих із електронної системи закупівель й інших відкритих джерел інформації.
- покращити організаційні та методологічні підходи щодо державного контролю за місцевими бюджетами шляхом використання успішних міжнародних практик при проведенні інспектувань планування заходівДФК місцевих бюджетів з залучення представників аудиторських фірм приватного сектору до їх проведення.
- впровадити в діяльність ІТ-аудит для надання прозорості оцінки законності досягнення визначених цілей та завдань при управлінні

та керівництві середовищем інформаційних технологій об'єкта аудиту.

Для забезпечення інституційної спроможності виконувати покладені на неї обов'язки ДАСУ необхідно:

- для поліпшення законодавства у галузі державного фінансового контролю можна розглянути такі аспекти: уніфікація термінології, встановлення простих, чітких та прозорих процедур для операційних та управлінських процесів в умовах цифровізації, а також посилення відповідальності посадових осіб відповідних установ за невиконання або неналежне виконання законних вимог, встановлених органами Державної аудиторської служби.

- застосовувати ІТ-рішень у своїй діяльності, а саме: формувати «бази знань» з інтеграцією з інформаційними порталами даних й інформаційними системами державних органів, розробити електронні шаблони робочої документації ревізора/аудитора задля проведення заходів ДФК із ціллю накопичення інформації для визначення ризиків, розробити модуль для контролю процесу планування заходів ДФК та модуль аналітики для ефективного контролю у сфері закупівель, розробку порталу комунікацій із громадськістю, удосконалення ІТ інфраструктури.

- ефективно взаємодіяти та налагоджувати комунікаційні зв'язки з органами громадськістю, інституціями ЄС, міжнародними організаціями/експертами та урядовими установами окремих держав для забезпечення дієвого обміну професійною інформацією та удосконалення методології проведення заходів державного фінансового контролю.

- здійснити поліпшення внутрішньої політики та процедур, спрямованих на підтримку нульової толерантності до корупційних проявів.

- впровадити ефективну систему управління та контролю якості заходів державного фінансового контролю шляхом проведення обстежень та тестувань системи управління якістю в органах ДАСУ з метою підготовки до сертифікації згідно з вимогами стандарту ISO 9001:2015.

- підвищити ефективність управління кадрами, зміцнювати їх професійний потенціал.

Таким чином, при реалізації ДАСУ відповідних цілей Стратегії розвитку зросте ефективність управління державними ресурсами, що підвищить якість, прозорість наданої інформації щодо управління фінансовими ресурсами держави в цілому. Взаємодії з іншими органами контролю, міжнародними інституціями, експертами (зовнішніми аудиторами), зростання рівня професійної компетентності працівників та запровадження процедур автоматизованого обміну інформацією дозволить підвищити ефективність операційних процесів на всіх етапах державного фінансового контролю.

Викликом для Рахункової палати та уряду України в процесі наближення до європейських стандартів є імплементація вимог міжнародних стандартів INTOSAI GOV, які визначають загальні принципи та цілі для систем внутрішнього контролю. Важливо зазначити, що для уніфікації підходів до внутрішнього аудиту та підготовки аудиторських висновків і рекомендацій у міністерствах та інших центральних органах виконавчої влади, а також бюджетних установах, були розроблені Стандарти внутрішнього аудиту, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 04.10.2011 року. Проте, ці стандарти мають обмеженість застосування і визначають єдиний підхід лише до внутрішнього аудиту та підготовки аудиторських звітів, висновків і рекомендацій у міністерствах та інших центральних органах виконавчої влади. Таким чином, стандарти INTOSAI виступають як загальна базова основа, на яку можна посилатися та використовувати як рекомендаційний засіб для здійснення контрольної діяльності у сфері державних фінансів.

З огляду на зазначені напрями розвитку Рахункової палати та Державної служби аудиту України, доцільно виділити основні перспективи функціонування ДФК. Основним пріоритетом має бути удосконалення системи національного законодавства, а саме створення і закріплення єдиної уніфікованої системи стандартів ДФК, яка органічно поєднувала всі напрями фінансового контролю із урахуванням особливостей національного законодавства.

Наступним етапом є налагодження та постійне удосконалення обміну інформацією між органами державного фінансового контролю, міжнародними інституціями для забезпечення прозорості та відкритості дій, уникнення подвійного контролю та відповідальності, виявлення ризикових операцій із публічними фінансами. Третім пріоритетом є запровадження дієвого механізму толерантності шляхом підвищення рівня професійної компетентності працівників органів ДФК, усвідомлення причетності до виконання завдань організації та приналежності до єдиної команди.

Висновки

Внутрішній контроль є важливим елементом управління організацією, який спрямований на забезпечення ефективного та ефективного виконання її цілей та завдань. Система внутрішнього контролю включає в себе процедури, практики та структури, призначені для ідентифікації, оцінки та управління ризиками, забезпечення дотримання законності, збереження активів та забезпечення достовірності фінансової звітності.

ДФК починає своє формування за такою послідовністю «фінанси – фінансова система – державні фінанси – бюджетна система – фінансова безпека держави – державний фінансовий контроль» та утворює систему, яка регулює використання державних коштів та результативність їх використання.

Для удосконалення ДФК, підвищення його рівня ефективності слід розробити єдину концепцію організації ДФК, в якій було б закріплено принципи, форми і методи контрольної діяльності і перелік суб'єктів ДФК, їхні функції, завдання, розмежування повноважень і відповідальності між ними.

Різні відомства ДФК мають однакові об'єкти владних повноважень та контролю, що дає змогу стверджувати про необхідність єдиних норм, які чітко визначають правовий статус та аспекти діяльності всіх відомств ДФК в Україні, оскільки значна кількість повноважень різних органів фінансового контролю дублюються, що не сприяє організації та ефективності впровадження ДФК. За наявності єдиного законодавчого акту підвищиться рівень контрольної діяльності загальних і спеціальних органів влади держави, відбудеться узгодження параметрів взаємодії між контролюючими органами, як наслідок, будуть чітко визначені межі здійснення ними повноважень. Державний фінансовий контроль може бути внутрішнім та зовнішнім. Внутрішній контроль здійснюється самою організацією для оцінки ефективності та ефективності використання фінансових ресурсів. Зовнішній контроль здійснюється незалежними органами з метою перевірки фінансової діяльності та дотримання законності.

Основним пріоритетом для розвитку ДФК має бути удосконалення системи національного законодавства, а саме створення і закріплення єдиної уніфікованої системи стандартів ДФК, яка органічно поєднуватиме всі напрями фінансового контролю.

Наступним етапом є налагодження та постійне удосконалення обміну інформацією між органами державного фінансового контролю, міжнародними інституціями для забезпечення прозорості та відкритості дій, уникнення подвійного контролю та відповідальності, виявлення ризикових операцій із публічними фінансами. Третім пріоритетом є запровадження дієвого механізму толерантності шляхом підвищення рівня професійної компетентності працівників органів ДФК, усвідомлення причетності до виконання завдань організації та приналежності до єдиної команди.

Список використаної літератури

1. Білуха М.Т., Дмитренко М.Г., Микитенко Т.В. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит : підручник, 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Українська академія оригінальних ідей, 2006. С.888
2. Бюджетний кодекс України. Кодекс України; Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення 01.05.2023)
3. Василик О. Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: підручник. Київ: НОС, 2002. С.608
4. Германчук П.К., Стефанік І.Б., Рубан Н.І., Александров В.Т., Назарчук О.І. Державний фінансовий контроль: ревізія та аудит. Київ : НВП «АВТ», 2014. С. 424
5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 28.04.2023)
6. Гуцаленко Л. В., Дерій В. А., Коупатрий М. М. Державний фінансовий контроль : навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. С.424
7. Дрозд І.К., Шевчук В.О. Державний фінансовий контроль. Навчальний посібник. К.: ТОВ «Імекс. ЛТД», 2007. С.304
8. Дикань Л.В. (ред.). Контроль у бюджетних установах: теорія та практика : монографія. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. С. 332
9. Калюга Є. В. Реформування економічного контролю в Україні (теорія і практика): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора ек. наук: 08.06.04. Київ, 2002. С. 34.
10. Касьяненко Л.М. Правове регулювання фінансово-контрольних правовідносин. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2018. Вип. 4(40). С. 115-119.
11. Коломоець Т.О. Адміністративне право України : навч. посіб. Київ: Істина, 2008. С.216

12. Конституція України. Конституція України. Верховна Рада України; Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 28.04.2023)
13. Контроль у бюджетних установах: теорія та практика : монографія. Дікань Л.В. та ін.; за заг. ред. Л.В. Дікань. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. С. 332
14. Піхоцький В. Ф. Система державного фінансового контролю в Україні: монографія. Львів, 2014. С. 334
15. Податковий кодекс України. Кодекс України; Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 28.04.2023)
16. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 №2939-XII URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-12> (дата звернення 29.04.2023)
17. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України. Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 03.02.2016 №43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення 05.05.2023)
18. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України. Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 15.04.2015 № 215.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 05.05.2023)
19. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України. Постанова Кабінету Міністрів України; Ne URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення 05.05.2023)
20. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України. Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від

29.07.2015 № 537.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 05.05.2023)

21. Хмельков А.В. Формування цілісної системи державного фінансового контролю в Україні : монографія. Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2012. С. 292

22. Шашкевич О.Л. Етимологія, сутність та призначення державного фінансового контролю. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». № 647. 2009. С. 540-546.

23. Шевчук О.А. Державний фінансовий контроль: навч. посібник. Київ: УБС НБУ, 2014. С.418

24. .Aliyev M.K., Akimova B.Z., Altynbekov M.A., Tussibayeva G.S., Yussupov U.B., Sagindykova G.M., Tokbergenov A.A. Some issues of state audit and ways to address them. International Journal of Economic Research. 2017. № 14 (10). P. 183-189.

25. Bozek S., Emerling I. Protecting the Organization Against Risk and the Role of Financial Audit on the Example of the Internal Audit. Oeconomia Copernicana. 2016. Vol. 7(3). P. 485-499. DOI:10.12775/OeC.2016.028

26. Zavalko N.A., Panina O.V., Kovalev V.A., Zhakevich A.G., Lebedev K.A. Improving financial control over the government system. Espacios. 2017. № 38 (29).

27. ISSAI 1 – The Lima Declaration. The official site of The International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI). URL: https://www.intosai.org/fileadmin/downloads/documents/open_access/INTOSAI_Publications/Publication_40y_Lima_Declaration/EN_40_Jahre_Lima_Deklaration.pdf

(дата звернення 07.05.2023)

28. Yemelyanov V., Stepaniuk D. Priority Aspects of the Development of the System of State Financial Control in Ukraine. Public Administration and Regional Development, 2019. № 1, P. 126-143.

Унікальність тексту 84%